

Prof. Alicja Paleta-Bugaj

Sztuki Muzyczne, dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

UMFC w Warszawie

e-mail: paletabugaj@gmail.com

23.04 2018

Recenzja pracy doktorskiej mgr Kamila Klimka pt. "Temat muzyczny *La Folli* Arcangelo Corellego jako inspirująca i formotwórcza myśl przewodnia w dziełach fortepianowych różnych epok i stylów na przykładzie wybranych utworów z twórczości: Carla Philippa Emanuela Bacha, Franciszka Liszta, Sergiusza Rachmaninowa i Paula Reale'a"

Zleceniodawcy

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi - pismo z dnia 7.12 2017 zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku (tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym¹ oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki).

Dotyczy: Uchwały Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych Akademii Muzycznej w Łodzi nr **105/II/2012/2013**

podjętej na posiedzeniu w dniu 25.09.2013 w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego **mgr Kamila Klimka** w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.14 ust.2 pkt.2 Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu wyznaczenie mnie recenzentem w przewodzie doktorskim mgr. Kamila Klimka.

Podstawowe dane o kandydacie

Kamil Klimek urodził się 21.05.1983 r. w Łodzi. Swoją edukację muzyczną na wszystkich szczeblach szkolnictwa odbywał w Łodzi i ukończył w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w klasie fortepianu prof. Bogusława Wódki. Po studiach (dyplom z wyróżnieniem) został asystentem w klasie prof. B. Wódki i obecnie pozostaje na tym stanowisku współpracując równocześnie z Wydziałem Instrumentalnym. Pan K. Klimek pracuje również jako pedagog w szkołach muzycznych I i II st. m.in. w Zgierzu i Pabianicach.

W swojej dokumentacji wykazuje dostateczną działalność koncertową jako solista i kameralista.

Wykazuje też udział w festiwalach, kursach muzycznych, konkursach (nagroda Specjalna w Konkursie Miłosa Magina i wyróżnienie w Konkursie Muzyki Kameralnej w Łodzi).

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Kamila Klimka pt. "Temat muzyczny *La Folii* Arcangelo Corellego jako inspirująca i formotwórcza myśl przewodnia w dziełach fortepianowych różnych epok i stylów na przykładzie wybranych utworów z twórczości C.Ph.E.Bacha, F. Liszta, S. Rachmaninowa i P. Reale'a" składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektrycznym oraz jego opisu stanowiącego łącznie pracę pod powyższym tytułem.

Dzieło artystyczne na płycie CD obejmuje następujące utwory:

1. C.Ph.E. Bach - 12 Wariacji na temat „Folii d’Espagne”
2. F. Liszt - Rapsodia hiszpańska S.254 (wersja z 1863)
3. S. Rachmaninow - Wariacje na temat Corellego op.42
4. P. Reale Sonata Fortepianowa Nr 8 „Il Trionfo Della Folia”

Nagrania dokonano dla potrzeb pracy doktorskiej.

Moja ogólna ocena wszystkich prezentowanych na nagraniu utworów jest bardzo pozytywna. Pan Kamil Klimek swoją sumiennie przygotowaną i głęboko przemyślaną interpretacją utworów daje dowód swojej wszechstronności i odpowiedzialności artystycznej. Poziom wykonania pozwala również stwierdzić, że jest on bardzo uzdolnionym pianistą o dużych możliwościach technicznych, a przede wszystkim dojrzałym emocjonalnie i wrażliwym muzycznie artystą. Ciekawy zestaw utworów dla których głównym mianownikiem jest temat „La Folii” z op. 5 Arcangelo Corellego stawia przed wykonawcą bardzo wiele spektakularnych wyzwań. Pianista z pełną świadomością prezentuje koncepcje kolejnych kompozycji nadając im określony charakter formalny i wyrazowy adekwatny do danego stylu. Jednocześnie w każdym z nich eksponuje w sposób bardzo czytelny a zarazem indywidualny model tematu wyjściowego.

Wyraziste i bardzo szlachetne brzmieniowo jest *12 Wariacji na temat „Folii d’Espagne” C.P.H.E. Bacha*. Moją uwagę zwraca tu naturalność przebiegu, prostota i wewnętrzny charakter wariacji z dobrze poprowadzoną dynamiką i konsekwentną artykulacją.

Zupełnie odmienne oblicze artysty znajdujemy w wykonaniu *Rapsodii hiszpańskiej (wersja z 1863 r) F. Liszta*, które wyróżnia się dużym temperamentem i siłą emocjonalną. Tutaj również na podkreślenie zasługuje bardzo duża sprawność techniczna pianisty, różnorodność artykulacyjna i bogate brzmienie instrumentu.

W moim indywidualnym odczuciu traktowałabym bardziej swobodnie niektóre fragmenty o charakterze kulminacyjnym oraz proponowałabym jeszcze bardziej zróżnicowaną pedalizację.

Kolejny utwór to *Wariacje na temat Corellego op.42 S. Rachmaninowa*, stawiający przed pianistą bardzo wymagające zadania ze względu na bogactwo faktury, charakteru i środków wykonawczych. Pan Kamil Klimek radzi sobie ogólnie z tymi problemami skutecznie, proponując swoją sugestywną wizję poszczególnych wariacji. W tym utworze przez bardzo konkretne odniesienia i relacje harmoniczne pianista wykazuje się rozumieniem i bardzo dobrym słyszeniem harmonicznym. Ma to ściśle połączenie z elementami kolorystyki i czasu muzycznego, które

umiejętnie wykorzystuje do celów wyrazowych. W tym wykonaniu brakuje mi trochę szerszego spektrum dźwiękowego i większych kontrastów między poszczególnymi planami, pedalizacji o bardziej wysublimowanym charakterze, oraz wyraźniejszej strategii budowania całości przez rodzaj łączenia i grupowania wariacji. (Uważam jednak, że niektóre z tych zagadnień można traktować indywidualnie i mogą być przedmiotem dyskusji na obronie pracy).

Ostatni z prezentowanych utworów to współczesna kompozycja P. Real'a :Sonata fortepianowa nr 8 „ *Il Trionfo Della Folia*”, w której odniesienie do tematu folii jest już bardzo odmienne od tradycyjnych konwencji z poprzednich utworów. Pianista przez wnikliwą analizę utworu przekazuje nam czytelną koncepcję, w której nadrzędnym elementem jest taneczny charakter i przestrzenna kolorystyka. Również tym wykonaniem pianista potwierdza swoją wrażliwość, bogatą wyobraźnię i dobrą technikę.

Praca pisemna pod tym samym tytułem jest opisem dzieła artystycznego i spełnia wszelkie warunki dysertacji doktorskiej.

Autor dokonuje w niej niezwykle obszernego, wnikliwego i bardzo szczegółowego opisu utworów, poszerzonego o wiele nowych tematycznie a zarazem logicznie powiązanych wątków. Punktem wyjścia dla prezentowanej pracy jest temat La Folia jako "ponadczasowego motywu" (definicja samego autora), który funkcjonuje w kompozycji A. Corellego op. 5 i staje się inspiracją dla wielu twórców. Autor pracy wybiera na potrzeby przedstawionego dzieła 4 kompozytorów z różnych i bardzo odmiennych epok historycznych i stylistycznych – : C.Ph.E. Bacha, F. Liszta, S. Rachmaninowa i P. Real'a. Za główny cel swoich rozważań i badań stawia sobie udowodnienie, że temat La Folia jest podstawowym źródłem do powstania omawianych kompozycji i zasadniczym elementem formotwórczym. To założenie rozrasta się w toku pracy do bardzo wielu zagadnień, począwszy od analizy formalnej, fakturowo-dźwiękowej, stylistycznej poprzez zagadnienia natury wykonawczej, interpretacyjnej a nawet estetyki muzycznej.

Za bardzo interesujące w kontekście muzykologicznym uważam np. analizę *Folia* jako gatunku muzycznego, oraz analizę La Folia A. Corellego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki języka muzycznego. Następujące potem bardzo obszerne rozdziały dotyczące twórców przedstawianych kompozycji nie stanowią istoty omawianego tematu, ale rozumiem je jako kontekst wzbogacający i ułatwiający zrozumienie przedstawianych wniosków dotyczących relacji w poszczególnych utworach. Opisy te zawierają detaliczne i analityczne uwagi odnoszące się m.in. do tekstu muzycznego, często z indywidualnymi i ciekawymi propozycjami wykonawczymi. W sposób jednoznaczny i zrozumiały dla artystycznych intencji dąży autor do znalezienia właściwej i najlepszej interpretacji opisywanych utworów pozwalającej na skuteczny i przekonujący przekaz muzyczny. W toku tych rozważań zostaje wymienionych wiele idei oraz teorii opartych na doświadczeniach i indywidualnych wyobrażeniach pianisty. Poparte one są wieloma przykładami z literatury przedmiotu. Dla wzmocnienia sugerowanych propozycji autor powołuje się na wybrane nagrania znakomitych wykonawców omawianych utworów dokonując krótkich analiz porównawczych.

Uważam, że ciekawą i znaczącą wartością tej bardzo obszernej pracy jest też próba indywidualnego zdefiniowania takich istotnych pojęć w sztuce jak np. relacja twórca-wykonawca-odbiorca oraz pokazanie procesu ewoluowania sztuki pianistycznej (wszystko w kontekście analizy formalnej i wykonawczej opisywanych kompozycji).

W odniesieniu do oceny -ogólnie bardzo pozytywnej-struktury pracy wyrażam tylko wątpliwość czy korzystny dla czytelnego przekazania zawartych i obszernych treści jest układ II i III rozdziału, który powoduje zbyt odległe rozdzielanie zagadnień monograficznych i wykonawczych(dotyczących tego samego utworu).

W zakresie kategorii języka i stylistyki doceniam bogactwo słownictwa i umiejętność wypowiedzi ale za niepotrzebne i niepoprawne gramatycznie uważam zdecydowanie nadużywanie zaimka „ów”, nieodmienianego przez osoby i przypadki co powoduje niezręczną i sztuczną formę wypowiedzi w tych miejscach. (np: „na przestrzeni wszystkich ów taktów” str.119, „...w słowie wstępnym do ów dzieła” str. 244 i bardzo wiele podobnych).

Stwierdzam, że praca mgr Kamila Klimka od strony merytorycznej jest poprawna i bardzo interesująca a zawarte w niej bogactwo treści w pełni odpowiada określonemu we wstępie tematowi i uzasadnia przedstawione we wstępie tezy.

Konkluzja

Prace doktorską mgr Kamila Klimka oceniam bardzo pozytywnie uważając ,że spełnia ona wszystkie warunki wymaganej dysertacji doktorskiej.

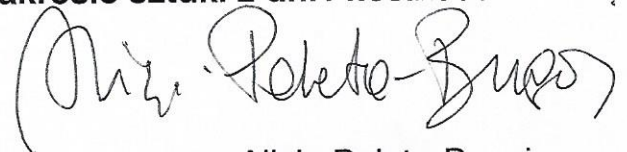
Autor poprzez ambitny wybór tematu postawił sobie trudne zadanie z którego się bardzo dobrze wywiązał zarówno w formie badawczej jak i artystycznej (nagranie na bardzo dobrym poziomie artystycznym)

W szerokim i różnorodnym obszarze wiedzy, w oparciu o fachową literaturę przedmiotu przedstawił swoje indywidualne rozwiązania dotyczące materii tematu.

Wykazał się analitycznym myśleniem ,umiejętnością syntezy i niekonwencjonalnym sposobem definiowania istotnych pojęć estetycznych .

Uważam, że stanowi to bardzo ważne źródło inspiracji twórczej i ma znaczący wkład w rozwój dyscypliny muzycznej reprezentowanej przez kandydata.

Stwierdzam, że dzieło artystyczne mgr Kamila Klimka spełnia wymagania art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki z dn.14.03.2003 r.

Alicja Paleta-Bugaj